

ตัวอย่างความสำเร็จ
การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ประเภท ประชาชนทั่วไป
นายสมพงษ์ พรผล



มูลนิธิชัยพัฒนา



สำนักงาน ก.ป.ร.



สำนักงานประมง



กระทรวงมหาดไทย



กองทัพไทย

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาภาคใต้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานประมง กระทรวงมหาดไทย กองทัพอากาศ และมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้จัดให้มีการประกวดผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ตัวอย่างความสำเร็จของบุคคล ชุมชน และองค์กรภาครัฐและธุรกิจ ที่ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาชุมชน และการบริหารจัดการองค์กร จนประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

จากการประกวดผลงานฯ ที่ผ่านมา **คุณสมพงษ์ พรผล บ้านท่าอยู่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดพิจิตร** ได้รับรางวัลชนะเลิศด้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประเภทประชาชนทั่วไป ซึ่งเหมาะสมที่จะเป็นตัวอย่างให้บุคคลทั่วไป รวมทั้งผู้ที่สนใจได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ความสำเร็จของคุณสมพงษ์ฯ สำนักงาน กปร. จึงพิจารณาเห็นสมควรให้คุณสมพงษ์ฯ เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยในเบื้องต้น สำนักงาน กปร. ได้จัดพิมพ์หนังสือการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นคู่มือให้ผู้ที่สนใจได้เข้าใจและมองเห็นภาพการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาตนเองและส่วนรวม

สุดท้ายนี้ สำนักงาน กปร. ขอขอบคุณคุณสมพงษ์ พรผล เป็นอย่างยิ่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและรูปภาพในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านประชาชนทั่วไป จะเป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ดำรงตนให้สามารถพึ่งพาตนเองและขยายผลไปยังชุมชนตามลำดับและยั่งยืนต่อไป

สำนักงาน กปร.



รางวัลเชิดชูเกียรติที่เคยได้รับ

- ปี 2552 รางวัลชนะเลิศถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งที่ 2
- ปี 2543 กลุ่มเกษตรกรทำสวนดีเด่นแห่งชาติ
- ปี 2542 รางวัลชนะเลิศการประกวดกลุ่มเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด
- ปี 2542 รางวัลชนะเลิศกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและขายยางพารายอดเยี่ยม
- ปี 2537 เกษตรกรตัวอย่าง ประเภทผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชน
- ปี 2533 บุคคลดีเด่น ประเภทนักพัฒนาเกษตรกรจังหวัดพังงา
- ปี 2529 เกษตรกรตัวอย่าง โดย ชมรมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปี 2529 เกษตรกรผู้นำดีเด่น ของจังหวัดพังงา
- ปี 2526-2527 รางวัลชนะเลิศการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและขายยางพารา และรางวัลชนะเลิศศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลดีเด่น จังหวัดพังงา

ตัวตนคนพอเพียง

นายสมพงษ์ พรผล อายุ 72 ปี เรียนจบประถมศึกษาปีที่ 4 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเกษตร จึงได้ทำแปลงสาธิตยางพารา ทำสวนผลไม้ และการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนมานานกว่า 21 ปี โดยได้ก่อร่างสร้างตัวจากอาชีพทำนาสวนยางพารา ไม้ผลและพืชหมุนเวียน พืชผักสวนครัว เลี้ยงปลา เป็ด เป็นอาหารลดรายจ่ายในครัวเรือน และนำผลผลิตที่เหลือไปขายในตลาดชุมชน ปัจจุบันมีฐานะมั่นคง เป็นครอบครัวที่อบอุ่น มีบุตรทั้งหมด 6 คน ได้มุ่งมั่นส่งลูกทุกคนได้เรียนหนังสือจนจบปริญญา (ตรี , โท) และมีงานที่ดีในสังคมถึง 5 คน (อีกคนมีปัญหาด้านสุขภาพ) เป็นครอบครัวแบบอย่างที่ดีแก่ครอบครัวอื่นในชุมชน และเป็นพี่เลี้ยงที่เคารพศรัทธาของญาติพี่น้องและชาวบ้านในละแวกนั้น โดยในอดีตเคยบวชเรียนมาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งได้รับการบรรพชาเป็นพระ เมื่อลาสิกขาบทและแต่งงานแล้ว จึงนำธรรมะมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตตลอดมา





1. เป็นผู้ที่เข้าใจและนำหลักธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและครอบครัวได้อย่างลึกซึ้ง โดยยึดหลักทางสายกลาง
2. เป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่หนุ่มจนถึงปัจจุบัน และเป็นแบบอย่างของคนในครอบครัว และผู้อื่นในชุมชน
3. เป็นผู้นำทางปัญญาที่สร้างแรงบันดาลใจให้ชุมชนลุกขึ้นมาเรียนรู้ และค้นหาทางออกเพื่อให้พึ่งพาตนเอง จนสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนรวมกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางทำอยู่ขึ้น จนปัจจุบันสามารถผลิตยางแผ่นที่มีคุณภาพดี ชั้น 1 เป็นที่ต้องการของตลาด จนชุมชนสามารถกำหนดราคาขายยางแผ่นได้เอง
4. เป็นผู้เสียสละด้วยจิตสาธารณะ เสียสละพื้นที่ในแปลงทำกินให้จัดตั้งโรงงานของกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตยางแผ่นคุณภาพดี ชั้น 1 และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ของชุมชนเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
5. เป็นผู้นำการจัดตั้งธนาคารหมู่บ้าน และการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์จากเศษยางพาราและใบยาง จนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ทรัพยากรในชุมชน เช่น ตู๊กตา เต่า อุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นที่นิยมจนเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัด ทำให้กลุ่มเกษตรกรเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง



ความพอประมาณ

สร้างฐานะในครอบครัวจนมีความมั่นคง โดยใช้หลักในการทำงานว่าจะต้องขยันหมั่นเพียร อดทน ทำงานให้มีรายได้อย่างน้อยก็พอเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ มีการทำบัญชีครัวเรือน และเมื่อตัวเองพอมีกินในระดับหนึ่ง ก็คำนึงถึงความพอประมาณในการบริโภค ส่วนที่เกินพอก็เอื้อเพื่อแบ่งปันให้กับสังคม และผู้ที่ยังขาดแคลนในด้านต่างๆ หรือด้อยโอกาส และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้นำทางปัญญาที่สร้างแรงบันดาลใจให้ชุมชนลุกขึ้นมาเรียนรู้และค้นหาทางออกเพื่อให้พึ่งพาตนเอง จนสร้างความเข้มแข็งได้ ทำให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางทำอยู่ขึ้น จนปัจจุบันสามารถผลิตยางแผ่นที่มีคุณภาพดี ชั้น 1 เป็นที่ต้องการของตลาด สามารถกำหนดราคาขายแผ่นได้ดี ดังจะเห็นได้ว่าคุณสมพงษ์ ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริ “...ยืนบนขาตัวเอง (ซึ่งแปลว่าพึ่งตนเอง) หมายความว่า สองขาของเราเนี่ย ยืนบนพื้นให้อยู่ได้ ไม่หกล้ม ไม่ต้องไปขอยืมขาของคนอื่นมาใช้สำหรับยืน แต่พอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอดังนั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด – อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ – มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง”



ความมีเหตุผล

เป็นผู้ที่มีความคิดอย่างเป็นระบบและมีการวางแผนในทุกเรื่อง เช่น ด้านลงทุนในการประกอบอาชีพ โดยจะจัดสรรเงินไว้ล่วงหน้าในด้านรายจ่ายในการลงทุน และเงินรายรับที่หักค่าใช้จ่ายแล้วคงเหลือเป็นเงินออมต่อปี โดยมีการหารือกับบุคคลในครอบครัวในการที่จะนำเงินรายรับไปใช้จ่ายในสิ่งใดต่อไป



ภูมิคุ้มกัน

1. รู้จักออมและใช้จ่ายโดยทำบัญชีครัวเรือน มีการวางแผนการลงทุนแต่ละปี และร่วมปรึกษาหารือกับคนในครัวเรือน
2. เป็นผู้นำชุมชนรวมกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางท่าอยู่ขึ้น จนปัจจุบันสามารถผลิตยางแผ่นคุณภาพดี ชั้น 1 เป็นที่ต้องการของตลาด
3. เป็นผู้นำในการจัดตั้งธนาคารหมู่บ้าน เพื่อระดมเงินทุน เป็นการอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรฝากเงินหลังจากขายยางพารา เป็นการฝึกการออมเงินให้คนในชุมชน
4. เป็นผู้นำทางความคิดในการทำผลิตภัณฑ์จากเศษยางพารา ใบยางพารา เช่น ตุ๊กตา เต่า อุปกรณ์ทางการแพทย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรในชุมชน เป็นการสร้างอาชีพเสริมในชุมชนและเป็นผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ที่ได้รับความนิยม



ความรู้

1. มีการพัฒนาแสวงหาความรู้ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาต่างๆ อ่านหนังสือ ดูวิดีโอทัศน์ เมื่อได้ศึกษาจนเข้าใจถึงแนวทางและวิธีการดำเนินงานแล้ว จึงมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในแฟ้มเอกสาร
2. เป็นคนที่มีความรอบรู้ และช่างสังเกตในการทำสวนยาง เช่น การให้ปุ๋ย โดยชุดหลุมใส่ปุ๋ยไว้ระหว่างต้นยาง 4 ต้น เพื่อให้รากของต้นยางสามารถดึงปุ๋ยไปใช้ได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาให้ทีละต้น เป็นการประหยัดแรงงานและเวลา และมีการนับน้ำยางต่อต้นทำให้สามารถคำนวณผลผลิตต่อต้นของยางพาราได้ถูกต้อง
3. สามารถขยายผลถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ดีโดยรับเป็นวิทยากรบรรยายให้แก่นักเรียน/นักศึกษา/ผู้ที่สนใจศึกษา



คุณธรรม

1. เป็นผู้นำทางความคิดในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการประกอบอาชีพ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนบ้าน พร้อมให้ข้อเสนอแนะพระให้เทศนาเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเพื่อให้คนในชุมชนรู้จักการใช้จ่ายของตนเองอย่างมีสติ และรอบคอบ

2. เปิดร้านค้าสวัสดิการให้สมาชิกเกษตรกร ในการจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การเกษตรในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด และมีการทำบัญชีเพื่อความโปร่งใส ยุติธรรม

3. รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือสังคม เช่น ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กทุกปี อุทิศตนช่วยเหลืองานด้านต่างๆ ทั้งของหน่วยงานภาครัฐ และสมาคมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยไม่ได้รับผลตอบแทนใดๆ

4. มีความเสียสละให้จัดตั้งโรงงานผลิตยางแผ่นคุณภาพดี ชั้น 1 ของชุมชนในพื้นที่ทำกินของตนเอง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางทำอยู่ นำน้ำยางมาทำรวมกัน ตั้งแต่การผสมน้ำยาง การรีดยางแผ่น และตากยางให้แห้ง ทำให้สามารถกำหนดคุณภาพเกรดของยางได้ดี พร้อมเปิดตลาดประมูลยางพารา ทำให้เกษตรกรได้ราคาสูง



5. ให้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ของชุมชนในพื้นที่ทำกินของตนเอง เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของชุมชน และรับเป็นวิทยากรบรรยายให้การอบรมสำหรับผู้สนใจด้วยความทุ่มเท โดยมีหลักสูตรที่จัดฝึกอบรมดังนี้

- การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ แปลงปฏิบัติการ
- การใช้ปุ๋ยกับต้นพืช
- การทำไร่นาสวนผสม
- การจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม

6. มีผู้สืบทอดอาชีพของตนในอนาคต โดยลูกทุกคนมีการศึกษาดี (ปริญญาตรี ปริญญาโท) และประกอบอาชีพที่ดีในสังคมแต่ยังคงทำอาชีพการเกษตรและช่วยเหลือกิจกรรมด้านสังคมของบิดาควคู่ไปด้วย

ผลสำเร็จจากการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง





มีครอบครัวที่อบอุ่น มีฐานะมั่นคง เป็นที่รัก และเคารพศรัทธาของคนในชุมชนตำบลท่าอยู่ เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางท่าอยู่ ทำให้สามารถผลิตยางแผ่นคุณภาพดี ชั้น 1 ทำให้ชุมชนสามารถกำหนดราคาขายแผ่นได้เอง จึงมีรายได้ดี และมีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ที่เข้มแข็งช่วยให้คนในชุมชนมีการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยทำตัวเป็นต้นแบบที่ดีตลอดมา

จุดเด่น



1. มีครอบครัวที่อบอุ่น สร้างฐานะจากความยากจน จนปัจจุบันมีฐานะมั่นคง และประสบความสำเร็จในการเลี้ยงดูลูกๆจนจบปริญญาตรี โท และประกอบอาชีพที่ดีในสังคม อีกช่วยเหลือสังคมตามแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของบิดา



2. เป็นคนดี บุคคลต้นแบบของชุมชนในการประพฤติปฏิบัติตัวตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำหลักธรรมของมัชฌิมาปฏิปทา (ทางสายกลาง) มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและครอบครัวได้อย่างลึกซึ้ง



3. เป็นผู้เสียสละ รักคนในชุมชน ด้วยจิตใจแห่งการให้อย่างแท้จริง เช่น เสียสละให้พื้นที่ทำกินจัดตั้งโรงงานผลิตยางแผ่นคุณภาพดี ชั้น 1 พร้อมทั้งเป็นสถานที่ประมูลราคายางแผ่นของชุมชน และศูนย์เรียนรู้ของชุมชนในพื้นที่ของตนเอง พร้อมทั้งรับเป็นวิทยากรบรรยาย ให้การอบรมสำหรับผู้ที่สนใจด้วยความทุ่มเท



4. เป็นผู้นำทางปัญญาที่สร้างแรงบันดาลใจให้ชุมชนลุกขึ้นมาเรียนรู้และค้นหาทางออกเพื่อให้พึ่งพาตนเองจนสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนรวมกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางท่าอยู่ ขึ้นจนปัจจุบันสามารถผลิตยางแผ่นคุณภาพดี ชั้น 1 เป็นที่ต้องการของตลาด



5. เป็นผู้นำในการจัดตั้งธนาคารหมู่บ้าน เพื่อระดมเงินทุน และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรฝากเงินภายหลังจากขายยางพารา เป็นการฝึกการออมเงินให้คนในชุมชน



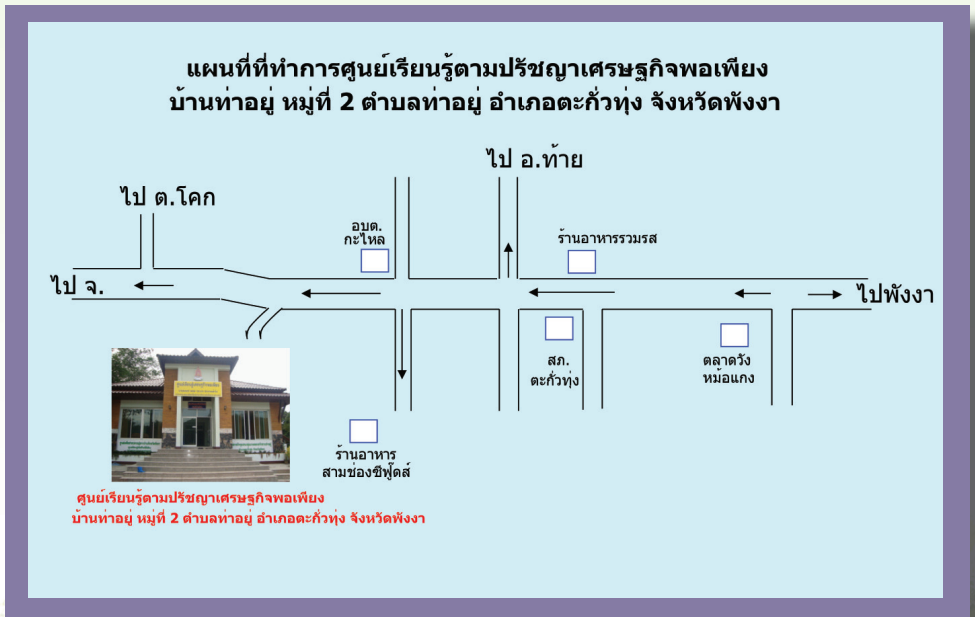
6. เป็นผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ในการจัดตั้งกลุ่มทำผลิตภัณฑ์จากเศษยางพาราให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เช่น ตุ๊กตายาง อุปกรณ์ทางการแพทย์ ฯลฯ เป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดพังงา

สถานที่ติดต่อ

55/1 หมู่ 2 บ้านท่าอยู่ ตำบลท่าอยู่ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา 82130

โทรศัพท์ 08 9593 8193

แผนที่ศูนย์เรียนรู้เพื่อชีวิตที่ยั่งยืน



ผู้จัดพิมพ์ : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์
แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
<http://www.rdpb.go.th>

พิมพ์ : ครั้งที่ 1 จำนวน 5,000 เล่ม

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์เทพปัญญาวิสัย
10/2 หมู่ 11 ซอยเพชรเกษม 60
แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160
โทรศัพท์ 0-2455-9468-70 แฟกซ์ 0-2455-9472



สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์
แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
โทร. 02-477-8500-6
<http://www.rdpb.go.th>